

Congres Gemeentefinanciën

25 november 2019
Congrescentrum Orpheus
Apeldoorn

Tussen de oren van de bestuurder

Workshop

Henk Gossink, directeur KNAP Academie

Ambitie voor het komende uur

Beter begrijpen waarom een advies bij een bestuurder 'landt'.
Omgaan met de 'niet rationele' aspecten van bestuur.

Vraag: heeft u nog andere ambities?

Opbouw

- Eerste kijkje tussen de oren
- Weerstand verkennen
- Keuzes vormgeven
- Aansluiten bij de stijl van de wethouder

© 2012 Schleich ©

Ons brein

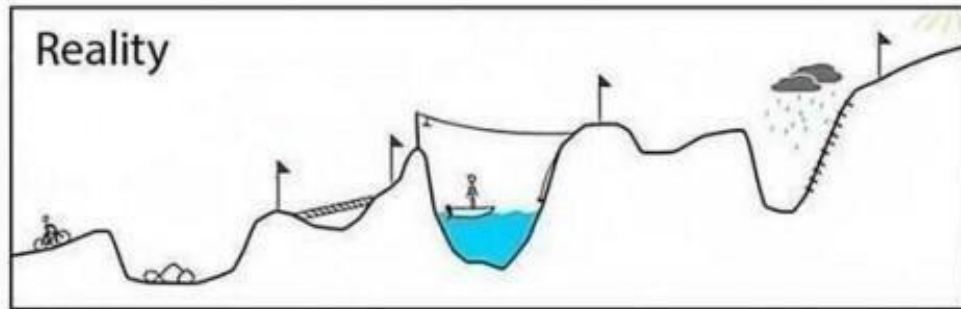
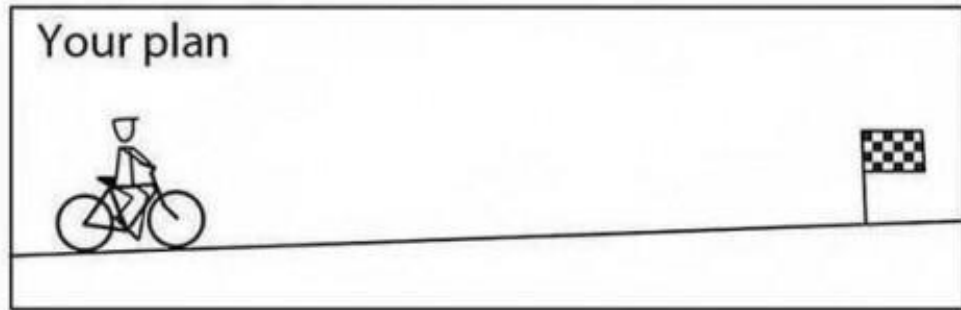
- Onbewust en intuïtief
  - *werkt hard, staat altijd klaar, overal een mening over.*
  - *if it looks like a snake: jump.*
  - *we zien wat we al kennen.*
- Niet gericht op analyseren, maar op hanteren
  - *Maakt en herkent verhalen,*
  - *ziet overal oorzaak en gevolg.*
- Is sociaal, gericht op de groep,
  - *meeleven, meevoelen, erbij horen.*

Veel voorkomende denkfouten

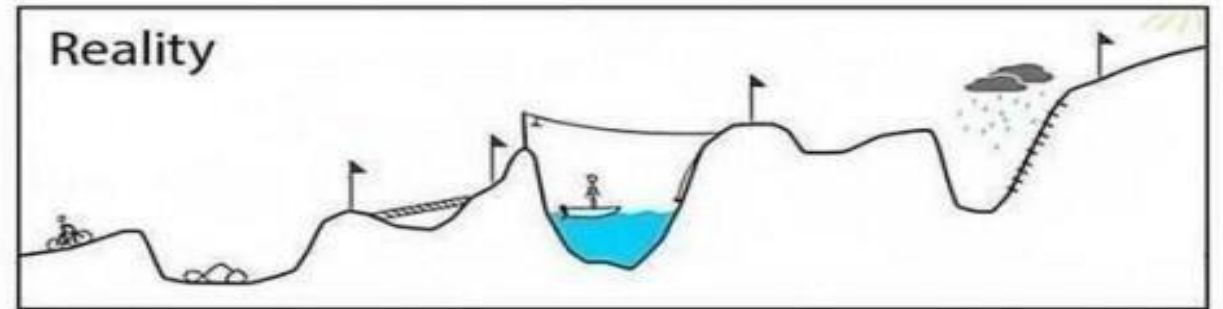
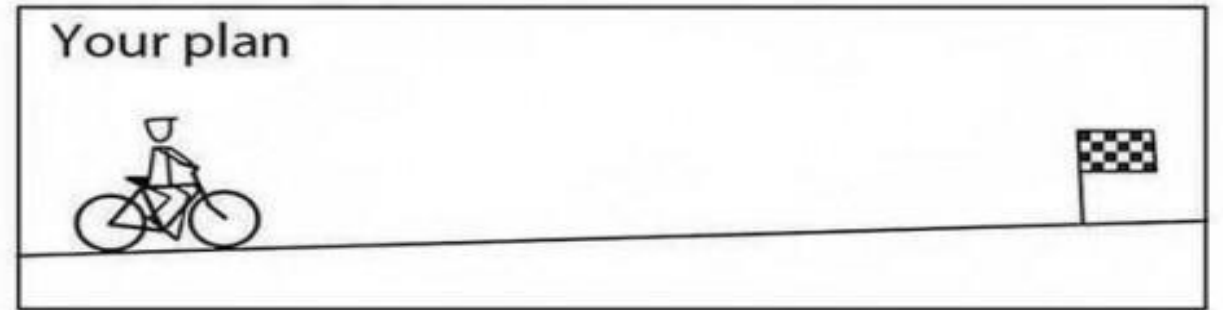
- Optimisme (planning en schatting).
- Afkeer van complexiteit
- Overwaarderen van eigen waarnemingen.
- Causale verbanden zien waar ze niet zijn.

Optimisme bias

2016

2019

Ronde 1: Buurvrouw - buurman

- Voor welke denkfout ben jij gevoelig?
- Voor welke denkfout is jouw organisatie gevoelig?
- Voor welke denkfout is jouw bestuur(der) gevoelig?

Wat is weerstand?

- Er wordt een zenuw geraakt
- Het rustige denken houdt op
- Er ontstaat een 'automatische' tegenreactie.
- Weerstandsgedrag: 3xf:
  - freeze
  - fight
  - flight

Waar zit de weerstand

SCARF

- Status: mijn positie staat op het spel
- Certainty: ik verlies grip/ controle
- Autonomy: ik verlies vrijheid
- Relatedness: hoor ik er nog wel bij (outsider)
- Fairness: dit is niet eerlijk!

Tussenronde: buurman - buurvrouw

- Hoe krijg ik jou 'in de weerstand'?

De das omdoen: scarf gevoelig adviseren

- Status: aan u als wethouder de keuze...
- Certainty: dan komen we <datum> om de voortgang/ volgende stap te bespreken
- Autonomy: zo houdt u de ruimte om later...
U bepaalt vervolgens ...
- Relatedness: wij zouden u graag meer betrekken bij...
- Fairness: 'eerlijk = eerlijk' 'zo krijgt iedereen de kans om...'

**Besturen is kiezen,
maar wie maakt de keuzes?**

Welk abonnement?

Jaarabonnement € 120,00

Jubileumabonnement € 120,00 (+ gratis iPad versie)

Maandabonnement € 12,00

The logo for The Economist, featuring the words "The Economist" in white serif font on a red rectangular background.

The
Economist

Naar Rome of Parijs

Bijsluiter 2

Als we een vraag te complex vinden, geven we antwoord op een andere, meer simpele, vraag.

Het Ikea Effect

Wij hechten ons aan de dingen waar wij ons best voor hebben gedaan.

Bijsluiter 3

We zijn niet gecommiteerd aan iets waar we mee hebben ingestemd.
We zijn wel gecommiteerd aan datgene waar we ons voor hebben ingezet.

Bestuursstijlen

Stijlen van besturen

- Gedrag patronen: typerend gedrag voor de bestuurder
- Stijl verandert weinig in de loop der tijd
- Zegt niks over de kwaliteit van de wethouder

Stijl	Typering	Tip
<i>Leider</i>	Weet wat hij/ zij wil Strategisch sterk Houdt niet van verrassingen	Ken de doelen van de leider Bereid je goed voor Biedt tegenspel
<i>Manager</i>	Sterk op de inhoud Rationeel en inhoudelijk Vindt emoties lastig	Objectiveer gevoelens Adviseer ook schriftelijk Denk mee over politiek & emotie
<i>Verbinder</i>	Sterk op de relatie Begrijpt processen Vindt conflict lastig	Vraag door naar doelen Blijf in contact Help bij conflict
<i>Ambassadeur</i>	Sterk in beeldvorming Begrijpt media Blijft vaak aan de oppervlakte	Adviseer kort en bondig Vertaal naar voorbeelden Maak je onderwerp zichtbaar
<i>Beheerder</i>	Sterk in controle Behoud het goede Houdt vast aan zekerheden	Stap voor stap Maak 'rugdekking' expliciet

Slotstelling

Het is niet rationeel om bestuurders als 'rationele' wezens te benaderen.